

PM

Grov beräkning av lönekraven i termer av hur många jobb den extra kostnadsökningen motsvarar (Utkast 2 – 19-11-26)

1. Bakgrund

De fackliga kraven in för avtalsrörelsen 2020 motsvarar enligt Svenskt Näringslivs beräkning en kostnadsökning på ca 4 %. Detta kan jämföras med det senaste avtalets årliga genomsnittliga kostnadsökning på ca 2,2 %. Kravet är alltså ca 1,8 % högre. Denna PM presenterar en grov beräkning av vad en extra kostnadsökning av den storleksordningen motsvarar i termer av antal jobb, andel av maskininvesteringar och andel av driftöverskott netto (dvs efter avskrivningar) dels för näringslivet totalt, dels för några olika sektorer.

Den presenterar också en beräkning av hur stort antal "enklare" jobb som hotas i de tre sektorerna handel, hotell & restaurang samt bemanning. Ett stort antal av dessa jobb fördyras relativt kraftigt och hotas därmed i högre eller mindre grad av de framlagda kraven (högre ingångslöner, "låglönesatsningar" samt kraven på pensionsavsättningar för unga 18-24.

2. Statistisk metod

Beräkningarna bygger på nationalräkenskapernas statistik över arbetskraftskostnader och antalet sysselsatta, bruttoinvesteringar och driftöverskott. All statistik är i löpande priser och avser år 2017 (sista tillgängliga helår). Den genomsnittliga arbetskraftskostnaden per jobb i näringslivet enligt NR knappt 540 000 kronor (vilket är den siffra jag använt i de övergripande beräkningarna, medan jag använt sektorstatistik för respektive sektor).

Beräkningarna bygger på att fackens krav motsvarande en ökning av lönekostnaderna på 4 % (för näringslivet som helhet), också medför en total arbetskraftskostnadsökning på 4 % eftersom arbetsgivaravgifterna också ökar med 4% (helt följer lönesumman). Denna ökning jämförs med innevarande avtals kostnadsökning på 2,2 %.

För olika delsektorer blir den beräknade kostnadsökningen av kraven högre än 4 %, framför allt till följd av kraven på lägstalöner. Svensk Näringslivs beräkningar pekar på att kraven innebär en kostnadsökning för:

Hotell & restaurang (Visita) på 4,5%
Bemanningsföretag (Kompetensföretagen) på 5,0%
Handeln (svensk Handel) på 4,2 %.

Vad avser de årliga kostnadsökningarna i nuvarande avtal i dessa branscher skiljer sig beräkningarna beroende på om man räknar per individ eller tar hänsyn till att personalomsättningen i sektorerna är betydande (vilket påverkar resultatet eftersom de nyanställda generellt kommer in på en något lägre lönenivå än de som slutar). Med hänsyn till personalomsättningen är kostnadsökningen i respektive sektor innevarande år för Hotell & restaurang ca 2,1%, för bemanningsföretagen 2,2 % och för handeln ca 2%. Det är med dessa siffror som den kostnadsmissiga effekten av avtalskraven jämförs.

Vidare har jag även inkluderat bygg och transportsektorn. Här har jag utgått från de generella siffrorna 4 respektive 2,2 %.

3. Resultat

De "extra" lönekostnaderna som fackets krav skulle innebära motsvarar totalt för näringslivet en extra kostnad på drygt 33 mdr (jämfört med 2,2 %-alternativet). Detta motsvarar drygt 60 000 jobb.

För de utvalda undersektorerna motsvarar kostnaden (beräknat på genomsnittlig arbetskraftskostnad för respektive sektor):

	<i>Kostnadsökningen av fackens krav motsvarar arbetskraftskostnad för antal jobb¹</i>
Näringslivet totalt	62123
Tillverkning o gruvor	10238
Bygg	6721
Handel	11492
Hotell & restaurang	4824
Transport	4262
Bemanningsföretag ²	3024

4. Andra effekter av kraven

De fackliga kraven innebär att kostnadsökningar slår hårt mot sektorer som är viktiga ur ett integrationsperspektiv, dvs för att få nyanlända och ungdomar etablerade på arbetsmarknaden.

Vi har granskat de tre sektorerna Handel (Svensk Handel), Hotell & restaurang (Visita) samt Bemanning (Kompetensföretagen) och beräknat hur många "enklare" jobb (jobb på eller strax över ingångslönen) med anställda under 25 år (dvs nyetablerade på arbetsmarknaden) som fördyras relativt kraftigt och därmed hotas i högre eller mindre grad av de framlagda

² I nationalräkenskaperna saknas delvis statistik för statistik för bemanningssektorn (SNI 78) separat. Jag har då utgått från att sektorn andel av arbetskraftskostnaderna för SNI 78-82 motsvarar andelen sysselsatta (dvs att det är samma genomsnittsarbetskraftskostnad som i det större aggregatet).

kraven (högre ingångslöner, "låglönesatsningar" samt kraven på pensionsavsättningar för unga 18-24. (Det är tyvärr inte möjligt att göra samma sak vad avser nyanlända till Sverige).

Sammantaget visar beräkningar att det inom dessa tre sektorer rör 101 000 ungdomsjobb som hotas. Denna typ av jobb är känsliga för kostnadsökningar. Höjs tröskeln för att anställa avsevärt KAN det leda till att jobben inte kan utföras.

På mer detaljerad nivå kan detta exemplifieras med:

Hotellreception m.fl.	2 200
Lager- o terminalpers	11 400
Servitörer	5 900
Butikssälj, dagligv	24 000
Butikssälj, fackhand	25 800
Kassapersonal m.fl.	2 500
Städare	1 400
Handpaket o fabriksarb	500
Rest- o köksbitr m.fl.	20 300
Kafé- o konditoribitr	1 000

Kraven hotar således befintliga jobb, men innebär givetvis samtidigt att möjligheten att öka antalet enklare jobb minskar kraftigt. Detta slår speciellt mot nyanlända som i många fall av språk och utbildningsnivåskäl har lägre produktivitet och därmed står längre från arbetsmarknaden.